

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ
ΟΜΑΔΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ
ΠΛΑΤΩΝ, Πολιτεία 514a-515c

Μετὰ ταῦτα δὴ, εἶπον, ἀπέεικασον τοιοῦτω πάθει τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε πέρι καὶ ἀπαιδευσίας. Ἴδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκήσει σπηλαιώδει, ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον ἐχούσῃ μακρὰν παρὰ πᾶν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας, ὥστε μένειν τε αὐτοὺς εἰς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὄραν, κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν, φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς ἄνωθεν καὶ πόρρωθεν καόμενον ὄπισθεν αὐτῶν, μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν δεσμωτῶν ἐπάνω ὁδόν, παρ' ἣν ἰδὲ τειχίον παρωκοδομημένον, ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκειται τὰ παραφράγματα, ὑπὲρ ὧν τὰ θαύματα δεικνύασιν.

Ὅρῳ, ἔφη.

Ὅρα τοίνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας ἀνθρώπους σκευὴ τε παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου καὶ ἀνδριάντας καὶ ἄλλα ζῶα λίθινά τε καὶ ξύλινα καὶ παντοῖα εἰργασμένα, οἷον εἰκὸς τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν παραφερόντων.

Ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα καὶ δεσμώτας ἀτόπους.

Ὅμοίους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ· τοὺς γὰρ τοιοῦτους πρῶτον μὲν ἑαυτῶν τε καὶ ἀλλήλων οἶε ἂν τι ἐωρακέναι ἄλλο πλὴν τὰς σκιάς τὰς ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς τὸ καταντικρὺ αὐτῶν τοῦ σπηλαίου προσπιπτούσας;

Πῶς γάρ, ἔφη, εἰ ἀκινήτους γε τὰς κεφαλὰς ἔχειν ἠναγκασμένοι εἶεν διὰ βίου; Τί δὲ τῶν παραφερομένων; οὐ ταῦτόν τοῦτο;

Τί μήν;

Εἰ οὖν διαλέγεσθαι οἶοί τ' εἶεν πρὸς ἀλλήλους, οὐ ταῦτα ἡγή ἂν τὰ ὄντα αὐτοὺς νομίζειν ἄπερ ὀρῶεν;

Ἀνάγκη.

Τί δ' εἰ καὶ ἡχῶ τὸ δεσμωτήριον ἐκ τοῦ καταντικρὺ ἔχοι; ὅποτε τις τῶν παριόντων φθέγγεται, οἶε ἂν ἄλλο τι αὐτοὺς ἡγεῖσθαι τὸ φθεγγόμενον ἢ τὴν παριοῦσαν σκιάν;

Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη.

Παντάπασι δὴ, ἦν δ' ἐγώ, οἱ τοιοῦτοι οὐκ ἂν ἄλλο τι νομίζοιεν τὸ ἀληθές ἢ τὰς τῶν σκευαστῶν σκιάς.

Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη.

A.1.α) Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν:

1. Στο κείμενο παρουσιάζεται η επίδραση που ασκεί η παιδεία και η α παιδευσία στην ανθρώπινη φύση.
2. Το κοινό της εποχής ήταν συνηθισμένο σε παραστάσεις θεάτρου σκιών ή νευροσπαστών.
3. Ο Γλαύκωνας θεωρεί ότι οι άνθρωποι του σπηλαίου δεν παρουσιάζουν καμία ομοιότητα με τον ίδιο και τους παρευρισκομένους στο σπίτι του Κέφαλου.

06 Μονάδες

β) «έν ταύτη»: Σε ποια λέξη αναφέρεται η δεικτική αντωνυμία «ταύτη»;

04 Μονάδες

B.1. Να σχολιάσετε ερμηνευτικά τη φράση: «ἀπεικάσον τοιούτω πάθει».

10 Μονάδες

B.2. Αφού συγκρίνετε τον δεσμότη της αλληγορίας με τον σύγχρονο άνθρωπο να εξάγετε τα συμπεράσματά σας.

10 Μονάδες

B.3. Να αντιστοιχίσετε καθεμιά από τις φράσεις της Στήλης Α του παρακάτω πίνακα με τις λέξεις ή φράσεις από τη Στήλη Β που συμπληρώνουν ορθά το νόημά της. (στη στήλη Β' περισεύουν δύο στοιχεία)

Στήλη Α

Στήλη Β

1. Στην Πολιτεία «επίκουροι» ονομάζονται:	α) το γνῶθι σαυτόν.
2. Η αρμονία πηγάζει από:	β) τις επιστήμες και τη φιλοσοφία.
3. Οι φύλακες άρχοντες ασχολούνται με:	γ) τη φύση της δικαιοσύνης και της αδικίας.
4. Οι φύλακες επίκουροι ασχολούνται με:	δ) το στρατό και τη διοίκηση.
5. Η Πολιτείαπραγματεύεται:	ε) τη συντήρηση των άλλων δύο τάξεων.
	στ) όσοι επιβλέπουν την επιβολή της τάξης.
	ζ) τη σωφροσύνη.

10 Μονάδες

B.4.α) Να γράψετε τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες παρουσιάζουν ετυμολογική συγγένεια οι παρακάτω:

διαδοχή, επουσιώδης, αγέλη, συμπεριφορά, διορατικός

05 Μονάδες

β) Να γράψετε τα αντώνυμα των παρακάτω λέξεων του κειμένου στην αρχαία ελληνική γλώσσα:

παιδείας, το φῶς, τούς φθεγγομένους, βίου, τὸ ἀληθές

05 Μονάδες

B.5. Παράλληλο κείμενο

Καντάτα- Τάσος Λειβαδίτης

Η καντάτα είναι ένα συνθετικό ποίημα με θεατρική, θα λέγαμε, σύνθεση. Ο ίδιος ο ποιητής δίνει στην αρχή το σκηνικό και τα πρόσωπα. Σκηνικό: Συνοικιακός δρόμος σύγχρονης πόλης. Αρχίζει να βραδιάζει. Πρόσωπα: Ποιητής. Ο άνθρωπος με το κασκέτο. Διάφοροι περαστικοί. Χορός από γυναίκες και άνδρες (οι γυναίκες μαζεμένες σε μια εξώπορτα· οι άντρες αριστερά, πλάι στη σκαλωσιά μιας οικοδομής). Στο απόσπασμά μας μιλάει ο άνθρωπος με το κασκέτο. Είναι η δεύτερη φορά που παίρνει το λόγο. Την πρώτη φορά αφηγήθηκε τη σύλληψη ενός φτωχού ανθρώπου — «επιγραφοποιός το επάγγελμα». «Συχνά» λέει ο ποιητής, «του αρέσει να μιλάει σε ύφος βιβλικό».

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕ ΤΟ ΚΑΣΚΕΤΟ

Και την πρώτη νύχτα μπήκε μες στο κελί ένας άνθρωπος που 'χε χάσει το πρόσωπο του, κι ακούμπησε το φανάρι που κρατούσε κάτω στο πάτωμα· κι ο ίσκιος του μεγάλωσε πάνω στον τοίχο· και τον ερώτησε: πού έχεις κρυμμένα τα όπλα; Κι εκείνος, κανείς δεν ξέρει αν από σύμπτωση, ή ίσως για να απαντήσει, έβαλε το χέρι άνω στην καρδιά του· και τότε τον χτύπησε. Ύστερα μπήκε άλλος άνθρωπος που 'χε χάσει το πρόσωπό του και τον χτύπησε κι αυτός· κι οι άνθρωποι που 'χαν χάσει το πρόσωπό τους ήσαν πολλοί· και ξημέρωσε· και βράδιασε. Ημέρες σαράντα· κι ήρθαν στιγμές που φοβήθηκε πως θα χάσει το λογικό του· και τον έσωσε μια μικρή αράχνη στη γωνιά, που την έβλεπε ακούραστη κι υπομονετική να υφαίνει τον ιστό της· και κάθε μέρα της τον χάλαγαν με τις μπότες μπαίνοντας· κι εκείνη τον ξανάρχιζε κάθε μέρα· και της τον χάλαγαν πάλι· και τ' άρχιζε ξανά. Εις τους αιώνας των αιώνων.

Να εντοπίσετε και να ερμηνεύσετε τα αλληγορικά στοιχεία του παράλληλου κειμένου αφού τα συνδέσετε με εκείνα της Πολιτείας του Πλάτωνα.

10 Μονάδες